

Komentář k závěrečné rozpravě

HERBERT VOITL (†)

Jednání, k němuž došlo v době od 30. září 1938 do 28. října 1945 a jehož účelem bylo přispěti k boji o znovunabytí svobody Čechů a Slováků nebo které směřovalo ke spravedlivé odplatě za činy okupantů nebo jejich pomahačů, není bezprávné ani tehdy, bylo-li by jinak podle platných předpisů trestné¹.

Tak zní Zákon č. 115/1946 Sb. (Zákon právnosti jednání souvisejících s bojem o znovunabytí svobody Čechů a Slováků), který schválilo Prozatímní Národní shromáždění republiky Československé 8. května 1946 a účinnosti nabyl dnem vyhlášení 4. června 1946. O tento – nemělo by se opomenout teprve rok po konci války dodatečně vyneseny „amnestiční zákon“ – jde poslanci Dr. Kokešovi, když prohlašuje, „k tomu, co se v Postoloprtech odehrálo“ je nutno použít § 1 zákona 115 a to, že podle našeho dosavadního vyšetřování k potrestání obviněných nebylo možné přistoupit. Tomu nemohl (a nechtěl) nikdo z komise protiředit. Dotazující osoby se na otázku spáchaných činů odvolávaly na zákonem osvobozující motiv „spravedlivé odplaty“ a obracely podezření na beztrestnost, nebo na „nízké a nedůstojné“ motivy (Dr. Kácl) – míněna je osobní nevráživost nebo hmotný prospěch, či obohacení.

Proti zdi těchto výpovědí nebylo možné nic pořídit. Komise tím v podstatě ztroskotala a začala se radit částečně bezmocně planými řečmi. Kladena byla otázka, odkud by mohla přijít pomoc, a ty „skutečné viníky“ (Horvát) ještě najít a potrestat. Jestli od široké veřejnosti nebo politických stran, národní bezpečnosti nebo od dvou dalších parlamentních výborů, od ministerstva, případně od všech dohromady? Návrhy se začaly ztrácet jako v poušt-

ním písku. Pouze v závěrečném slově navržené dodatečné vyšetřování s „nadřízenými důstojníky“ se uskutečnilo 9. a 13. srpna v Praze, a to s generálem O. Španielem, K. Klapálekem, J. Procházkou a plukovníkem B. Lomským, jak je možné se o tom dočíst u Tomáše Staňka². Tyto protokoly nemáme k dispozici, ale jak cituje Staněk, tak i od Klapálka a Procházků nebylo možné dostat výpovědi, které by přesáhly zamlčování, ospravedlňování a popírání v žateckých výpovědích³.

Další téma, které vyplynulo ze závěrečné rozpravy, byla starost o poškození pověsti republiky těmito násilnými činy v západním pohraničí. Za to, že se staly známými, dával Dr. Kokeš vinu vyhnaným Němcům a naznačil, že tím přispívají „velkou kampaní proti ...republice“ a „proti naší národní revoluci“. Myslel si, Kokeš, že my, vyhnanci, budeme o masových vraždách mlčet jako jejich vrazi? Nemáme slov, když Kokeš tvrdí, že z této věci „vyjdou důstojně“ a dokáže, „že k žádným barbarským činům nedošlo“. Postoloprtské masové vraždy, které se staly až týdnů po konci války, daleko vzdálené od možná platného válečného práva a válečných činů, byl barbarský zločin proti jakémukoliv lidskému právu a zůstává pod „amnestičním zákonem“. Tím dodala vláda další barbarství, ještě horší, než předešlé Benešovy dekrety. Závěrečného doporučení předsedy Dr. Bunžy, „mrtvolu exhumovat a na jiném místě pohřbít“ bylo uposlechnuto. O tom zde budu podávat zprávu v následujícím příspěvku. Že exhumace byly provedeny ihned během dvou měsíců, souvisí s reakcí zahraničí.

POZNÁMKY

1. Tomáš Staněk, „Verfolgung 1945 (Perzekeuce 1945)“, Wien 2002, s. 145, pozn. 177.

2. Tyto protokoly byly nyní zveřejněny v Arburg, Adrian von / Sta-

něk, Tomáš (vyd.), Vysídlení Němců a proměny českého pohraničí 1945–1951: dokumenty z českých archivů, Středokluky 2010–2011 (gen. Klapálek, dok. II. 3. 88, plk. Lomský dok. II. 3. 89, gen. Španiel, dok. II. 3.90).